

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมต่อต้านสังคม และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน บ้านกรุณา บ้านมุกิตา บ้านอุเบกขา และบ้านปราณี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พฤติกรรมต่อต้านสังคม
 - 1.1 ความหมายของพฤติกรรมต่อต้านสังคม
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
3. การเสพยาบ้า
 - 3.1 ประเภทของยาบ้า
 - 3.2 ลักษณะของยาบ้า
 - 3.3 วิธีการเสพยาบ้า
 - 3.4 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เสพยาบ้า
 - 3.5 สาเหตุของการเสพยาบ้า
 - 3.6 พฤติกรรมของผู้เสพยาบ้า
 - 3.7 ผลกระทบของการเสพยาบ้า
 - 3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า

พฤติกรรมต่อต้านสังคม

ความหมายของพฤติกรรมต่อต้านสังคม

Davis (อ้างถึงใน Millon, 1996, pp. 443-448) กล่าวใน DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of the Mental Disorders) ว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างอิสระ (active-independents) ซึ่งเป็นแรงขับเพื่อพิสูจน์ว่า ตนเหนือกว่าบุคคลอื่น มีความพยายามในการเป็นอิสระ โดย DSM-IV มีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาพฤติกรรมต่อต้านสังคม ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติกับบุคคลอื่น (interpersonal conduct) ประกอบด้วย การล้มเหลวในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ไม่รับผิดชอบ หลอกลวง ไม่ใส่ใจผลที่เกิดตามมากับผู้อื่น
2. ด้านพฤติกรรม (behavior) คือ การกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อื่น
3. ด้านการรู้คิด (cognitive) คือ การขาดการวางแผนในการปฏิบัติ
4. ด้านอารมณ์ (mood) คือ แสดงออกอารมณ์ในทางลบ จุนเจียวง่าย และในการวินิจฉัยทางคลินิก จะวินิจฉัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ด้านพฤติกรรมสื่อความหมาย (expressive behavior) การหุนหันพลันแล่น (impulsive) ประกอบด้วย การมีความอดทนต่ำต่อความคับข้องใจ ไม่รู้จักการรอคอย ไม่รู้จักไตร่ตรอง กระทำอย่างรีบร้อนและทันทีทันใด ซึ่งการหุนหันพลันแล่นนี้ เป็นการแสดงถึงการไม่มองการณ์ไกล ไม่ระมัดระวัง ไม่สุขุมรอบคอบ ความรับผิดชอบต่ำ

4.2 ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (interpersonal conduct) การไม่รับผิดชอบต่อ (irresponsible) ประกอบด้วย การเป็นบุคคลที่ไว้ใจไม่ได้ และเชื่อถือไม่ได้ในความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ฝ่าฝืนความถูกต้อง ไม่ไว้ใจบุคคลอื่น ไม่สนใจ ถูกดู หรือเยาะเย้ยในระเบียบและกฎเกณฑ์ โทก หลอกลวง มีความขุ่นยากทางการเรียน และการบังคับใช้กฎเกณฑ์ของผู้มีอำนาจ

4.3 ด้านรูปแบบการรู้คิด (cognitive style) เบี่ยงเบน (deviant) ประกอบด้วย การไม่สนใจกฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัย ถูกกฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัย ขนบธรรมเนียม หรือ

จริยธรรมค่านิยมต่าง ๆ ล้มเหลวในการปรับปรุงตนเอง โทกหกซ้ำ ๆ ใส่ใจแต่เป้าหมายของตนเอง

4.4 ด้านความเป็นอิสระ (self-autonomy) อิสระ (autonomous) ประกอบด้วย การมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นอิสระ การไม่เห็นถึงความจำเป็นในการทำตามกฎเกณฑ์ ไม่สนใจสิ่งที่สังคมยึดถือ และพยายามกระทำเพื่อบรรลุผลด้วยวิธีของตนเอง กระทำในสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้อง

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540, หน้า 376) กล่าวว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็นลักษณะของการชอบทำร้าย ชอบหักล้างอำนาจหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพราะเห็นว่า สิ่งเหล่านั้นคุกคามความเป็นอิสระส่วนบุคคล และยิ่งต้องทำตามระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ มากเท่าไร ก็ทำให้ทำร้ายมากยิ่งขึ้น

มาโนช สุขฤกษ์ (2543, หน้า 107) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบอันธพาล (antisocial personality) ลักษณะบุคลิกภาพแบบนี้มีพื้นฐานทางพฤติกรรมที่ขาดการสังคม มีข้อขัดแย้งกับสังคมอยู่ตลอดเวลา มักจะขาดความซื่อสัตย์ต่อบุคคล ต่อกลุ่ม และต่อสังคม เห็นแก่ตัว ขาดความรับผิดชอบ เอาแต่ใจตัวเอง โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มักจะแสดงออกทางอารมณ์ และทางร่างกายที่รุนแรงเมื่อถูกขัดใจ ทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นอยู่เสมอ มักจะกล่าวหาผู้อื่น หาเหตุผลเข้าข้างตัวเองอยู่ตลอดเวลา

จากการศึกษาของ กาญจนา วิชาคุณ (2543) ศึกษาพบว่า การต่อต้านสังคม คือ พฤติกรรม หรือการกระทำ หรือแนวคิดที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้ที่กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมาก รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง ผู้อื่น และสังคม พฤติกรรมต่อต้านสังคมที่สื่อสารผ่านรูปแบบและเนื้อหาในรายการเกมโชว์ ได้แก่ ความก้าวร้าว ความคับข้องใจ ความโหดร้ายทารุณ การแสดงออกทางเพศ ความรุนแรง การโกง การหลอก การกลั่นแกล้ง และการเกี่ยงกันทำงาน

จากการศึกษาของ อมร ไชยแสน (2543) ศึกษาพบว่า บุคลิกภาพต่อต้านสังคม คือ พฤติกรรมหรือความรู้สึกที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบที่คั่งงามของสังคม มีผลให้เกิดความเสียหายต่อร่างกาย และ/หรือจิตใจของบุคคลอื่น และอาจจะย้อนกลับมาให้โทษตัวเองด้วย ซึ่งมี 4 ลักษณะ คือ

1. อันธพาล รวมถึงการกระทำผิดของวัยรุ่น และการประพฤติกเร หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะ ดังต่อไปนี้ หุนหันพลันแล่น ทำอะไรขาดการยั้งคิดและขาดเหตุผล เคยทำผิดแล้วไม่สามารถนำมาเป็นบทเรียนได้ ไม่ยอมคล้อยตามหรือจำยอมต่อระเบียบวินัยใด ๆ ไม่เคารพนับถือสิทธิของบุคคลอื่น ขาดการเอาใจเขามาใส่ใจเรา โทกหก หลอกลวง ชอบทะเลาะวิวาท ลักขโมย อารมณ์แปรปรวน

2. ดิถยาเสพติด หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะ ดังนี้ ชอบคบค้าสมาคมกับผู้ขายหรือผู้เสพยาเสพติด เสพสิ่งเสพติดประเภทต่าง ๆ

3. เบี่ยงเบนทางเพศ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะ ดังต่อไปนี้ เมื่ออยู่ในที่แออัดชอบเสียดสีหรือลอบบริเวณกันของผู้หญิง ชอบอวดอวัยวะเพศ ชอบแอบดูอวัยวะเพศ และกิจกรรมทางเพศของคนอื่น ความพอใจทางเพศที่ได้รับจากสิ่งที่ไม่มีชีวิตของผู้หญิง เช่น กางเกงใน เส้นผม เป็นต้น

4. เข้าสังคมได้ยาก หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะ ดังต่อไปนี้ มีความวิตกกังวลง่าย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวได้ยาก ชอบพูดขัดคอ และขัดแย้งกับคนอื่น

จากการศึกษาของ ชัยยุทธ ศรีเรืองหล้า (2549) ศึกษาพบว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคม คือ พฤติกรรมที่บุคคลกระทำนั้นมีลักษณะที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งลักษณะ พฤติกรรมต่อต้านสังคมสรุปได้ ดังนี้ มีความล้มเหลวในการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ชอบหลอกลวง คดโกง หุนหันพลันแล่น มีความล้มเหลวในการวางแผน ฉุนเฉียวง่าย ก้าวร้าว ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความสงสารเมื่อบุคคลอื่นได้รับอันตราย ชอบลักขโมย โดยสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. พฤติกรรมต่อต้านสังคมแบบเผชิญหน้า (overt acts) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามของบุคคลที่ต้องการจะควบคุมสภาวะแวดล้อมของเขาโดยตรง โดยเป็นพฤติกรรมที่ต้องเผชิญโดยตรงหรือผู้รับเคราะห์นั้นเอง เช่น พฤติกรรม การทำร้ายร่างกาย พฤติกรรมการโต้แย้งถกเถียง พฤติกรรมการแก่ง เป็นต้น

2. พฤติกรรมต่อต้านสังคมแบบแอบซ่อน (covert acts) หมายถึง พฤติกรรมที่กระทำโดยไม่ให้ผู้อื่นรู้ หรือพฤติกรรมที่กระทำแล้วมีผลร้ายต่อผู้กระทำพฤติกรรมเอง เช่น พฤติกรรมการขโมย การโทกหก การดิถยาเสพติด หรือการจุกไฟเผาสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

จากการศึกษาของ พรทิพย์ เส้นสด (2549) ศึกษาพบว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคม จากการรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 30 โรงเรียน โดยครูแนะแนวของแต่ละโรงเรียน หมายถึง การกระทำที่เป็น การฝ่าฝืน ละเมิดกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมได้สามารถจำแนกได้ ดังนี้ การฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน หมายถึง การกระทำที่นอกเหนือไปจากกฎระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ ได้แก่ การแต่งกาย ผิดระเบียบ ตัดแต่งผมผิดระเบียบ การทำสีผมผิดธรรมชาติ การแสดงกิริยา วาจา ท่าทาง ไม่สุภาพกับครู การทำลายสาธารณสมบัติของโรงเรียน การหลบหนีการเรียน หมายถึง การมาโรงเรียนแต่ไม่เข้าห้องเรียน การมาโรงเรียนสาย การหนีการเข้าแถว การหนีออกนอกโรงเรียนในช่วงเวลาก่อนได้รับอนุญาต การก่อกวนในชั้นเรียน หมายถึง การกระทำที่ทำให้ห้องเรียนเกิดความไม่สงบ ได้แก่ การเคาะโต๊ะเรียน การแกล้งเพื่อนที่กำลังตั้งใจเรียน การชวนเพื่อนคุยขณะเรียน การพูดตะโกนเสียงดัง การเดินไปมารอบห้องเรียน การเดินออกนอกห้องเรียนในขณะที่ครูสอน การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน การละเมิดกฎของสังคม หมายถึง การหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามที่สังคมกำหนด มีผลทำให้เกิดผลเสีย ได้แก่ การแข่งประลองความเร็ว การมั่วสุมก่อความเดือดร้อน รำคาญ การเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืนระหว่างเวลา 22.00-04.00 น.

จากการศึกษาของ รุ่งฤดี นิลละอ (2551) ศึกษาพบว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคม คือ การปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของสังคม ครอบคลุมในด้าน โรงเรียนจำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้ การฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ได้แก่ การแสดงปฏิกริยาที่ไม่ดีต่อการอบรม ตักเตือน ห้ามปรามของครู และกฎระเบียบของโรงเรียน โดยการไม่ให้ความสนใจ แสดงความไม่พอใจ โต้แย้ง ไม่ปฏิบัติตาม ทำทนาย การไม่ยอมรับความผิด การแต่งกายผิดระเบียบ ตลอดจน การแสดงกิริยา วาจา ท่าทางที่ไม่สุภาพกับครู การไม่รับผิดชอบทางการเรียน หมายถึง การไม่ให้ความสำคัญกับหน้าที่ที่ควรปฏิบัติทางการเรียน ได้แก่ การไม่สนใจเรียน การไม่รับผิดชอบต่องานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การมาเรียนสาย การมาโรงเรียนแต่ไม่เข้าเรียน การหลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการเข้าแถว การออกนอกโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต การก่อกวนในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติที่ทำให้การเรียนหรือชั้นเรียนเกิดความไม่สงบ

ได้แก่ การकुขขณะเรียน การพูดตะ โจนเสียงดัง การแก้งเพื่อนที่ตั้งใจเรียน การไม่อยู่ประจำที่ของตนเองการออกนอกชั้นเรียนขณะครูสอน การล้อเลียนครู การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของชั้นเรียนหรือข้อตกลงของการเรียนการสอนขณะนั้น

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจึงสรุปว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคม หมายถึง การที่บุคคลไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่สังคมวางไว้ ได้แก่ การไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม โกหก หลอกลวง ลักข โมย หุนหันพลันแล่น ก้าวร้าว ชอบทะเลาะวิวาท ทำร้ายผู้อื่นทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น ชอบทำตัวเด่นไม่ว่าจะด้วยวิธีไหนก็ตาม ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ยาก เบี่ยงเบนทางเพศ ชอบแอบดูวัยะเพศหรือกิจกรรมทางเพศของผู้อื่น ใ้ยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับผู้เสพหรือผู้ค้ายาเสพติด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic theory) จิตวิเคราะห์ (psychoanalysis)

เป็นจิตวิทยาสาขาหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แบบการปรับตัวของกลไกป้องกันตนเองแบบต่าง ๆ นั้น สามารถนำมาอธิบายได้อย่างมีเหตุผล และเป็นจิตวิทยาสาขาที่มองมนุษย์ในทางลบ กล่าวคือ เชื่อว่ามนุษย์มีสิ่งชั่วร้ายติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด การขัดเกลาทางสังคมทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมตามแบบที่สังคมต้องการ ในขณะเดียวกันแรงผลักดันในตัวมนุษย์ก็เปรียบเสมือนน้ำที่ต้องมีทางออกไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง โดยอาจเป็นไปในทางเป็นที่ยอมรับของสังคม หรือในทางฝ่าฝืนสังคม

Freud (1953) ได้พัฒนาทฤษฎีบุคลิกภาพในต้นศตวรรษที่ 20 และเป็นที่รู้จักกันเป็นทฤษฎีจิตวิเคราะห์ โดย Freud ได้แบ่งโครงสร้างบุคลิกภาพที่อยู่ในจิตใต้สำนึกของบุคคลไว้ 3 ส่วน คือ Id Ego และ Superego แม้ว่า Freud จะไม่ได้อธิบายพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ แต่ก็สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมที่ผิดปกติได้ โดยการวิเคราะห์ถึงบุคลิกภาพของบุคคล กระบวนการสร้างบุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (Freud อ้างถึงใน ทิพย์ภา เศษจุ้เขาวลิต, 2541, หน้า 13-14)

Id คือ พลังสัญชาตญาณทางชีววิทยา เป็นสภาพจิตใจที่ยังไม่ได้รับการขัดเกลา เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างที่ติดมาแต่กำเนิด Id เป็นพลังผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามความปรารถนา

Ego คือ ส่วนประกอบของโครงสร้างบุคลิกภาพที่พัฒนามาจาก Id เมื่อผ่านการเรียนรู้ เป็นส่วนของบุคลิกภาพที่ตระหนักถึงโลกของความเป็นจริง และเป็นตัวควบคุม Id ให้แสดงออกถึงสัญชาตญาณในลักษณะที่เหมาะสมตามสภาพเหตุการณ์

Superego คือ ภาวะจิตใจขั้นสูงสุดที่ผ่านการขัดเกลาของบุคคล โดยได้รับอิทธิพลจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ศีลธรรม ศาสนา ทำให้บุคคลมีการคำนึงถึงเรื่องของความดีบาป ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ที่สังคมเรียนรู้ว่าสิ่งใดดีควรทำ และสิ่งใดควรละเว้น

Freud (1953) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการบุคลิกภาพ (psychosexual stage) ออกเป็น 5 ขั้นคือ

1. ขั้นปาก (oral stage) อยู่ในช่วงแรกเกิดถึง 18 เดือน เด็กจะมีความพึงพอใจอยู่บริเวณปาก ฉะนั้นกิจกรรมส่วนใหญ่ของเขา คือ การดูด การกลืน และกิน ในระยะนี้บุคคลจะมี Id สูงกว่า Ego และ Superego เช่น เมื่อต้องการของสิ่งใด ก็จะมีการแสดงออกทันทีโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมทางสังคม ในขั้นนี้เด็กจึงควรได้รับการตอบสนอง ได้รับความรัก ความสนใจอย่างเต็มที่ จะทำให้เขาโตขึ้นอย่างยอมรับตนเอง รักตนเองต่อไปก็จะรักผู้อื่นด้วย ตรงกันข้ามกับเด็กที่ไม่ได้รับการสนองตอบที่พอใจ เช่น ร้องไห้จนเหนื่อยยังไม่มีคนสนใจ หรือบังคับให้หย่านมเร็วเกินไป ทำให้เกิดการหยุดชะงัก (fixation) ซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพในอนาคตได้ คือ เมื่อมีความไม่สบายใจ คับข้องใจ จะมีพฤติกรรมถดถอยเข้าสู่ระยะนี้ได้ เช่น ชอบนิทานว่าร้าย พุดมาก กินจุบกินจิบ ใช้อาวก้าวร้าว ดุด่า ดุดบู่หรี เคี้ยวหมาฝรั่งเป็นประจำ เป็นต้น

2. ขั้นทวารหนัก (anal stage) อยู่ในช่วงอายุ 1 ปีครึ่งถึง 3 ปี เป็นวัยที่เริ่มต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการเป็นอิสระ อยากทำอะไรด้วยตนเอง จะมีความสุขจากการขับถ่าย และกลั้นเอาไว้ไม่ยอมให้อุจจาระไหลผ่านทวารหนักออกไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ต้องเผชิญกับคำสั่งของพ่อแม่ โดยเฉพาะในเรื่องการขับถ่ายจะทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้าน (negative feeling) หรือเก็บบกได้ เด็กในวัยนี้หากได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมากเกินไป จะโตขึ้นเป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้น ก้าวร้าว อยากทำลายสิ่งของ อารมณ์รุนแรง

ต่อต้านสังคม ตระหนี่ถี่เหนียว เข้มงวด เจ้าระเบียบเกินกว่าเหตุ หรือหากพ่อแม่เลี้ยงดูแบบไม่สนใจ ละเลยต่อการขบถ่าย ในวัยนี้จะมีผลให้เป็นคนสุรุษสุร่าย ไม่รับผิดชอบ ไม่มีระเบียบวินัยได้

3. ขั้นอวัยวะเพศ (phallic stage) อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี แหล่งที่ทำให้เกิดความพอใจขั้นนี้ คือ อวัยวะเพศ มีการจับต้องอวัยวะเพศ เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างชายกับหญิง จะเกิดความรู้สึกที่ Freud เรียกว่า ปมปีตุมาต (oedipus complex และ lectra complex) คือ เด็กผู้ชายจะติดแม่ เด็กผู้หญิงจะติดพ่อ และจะพยายามเลียนแบบพ่อแม่ ที่เป็นเพศเดียวกับตน เพื่อเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่เพศตรงข้ามกับตน ในวัยนี้การยอมรับปรากฏการณ์ทางเพศเป็นเรื่องสำคัญ หากพ่อแม่เข้มงวดกวดขันเกินไปจะทำให้เด็กรู้สึกผิด และถูกรอบงำด้วยคนในคุณธรรม โตขึ้นจะมีปัญหาในการรักเพศตรงข้าม ไม่ยึดหยุ่น ขัดแย้งในตนเอง อย่างรุนแรง รู้สึกว่าตนเองไม่ดี ต่ำหนืดตนเอง ไม่กล้าคิดสิ่งใหม่ ๆ

4. ขั้นแฝง (latency stage) อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี เด็กจะเก็บกอดความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับทางเพศไว้ เด็กจะหันมาเล่นกับเด็กเพศเดียวกันมากขึ้น เป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้จะมีเหตุผล รู้สึกชอบชั่วดี สนใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเขา เพื่อแสวงหาค่านิยม ทักษะคติ เพราะเด็กต้องการความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพื่อพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับงานที่จะต้องทำต่อไป ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสังคมด้วย

5. ขั้นสนใจเพศตรงข้าม (genital stage) อยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาว ความพึงพอใจและความสุขต่าง ๆ เป็นแรงขับมาจากวุฒิภาวะทางเพศ เริ่มสนใจเพศตรงข้าม มีแรงจูงใจที่จะรักผู้อื่น ความเห็นแก่ตัวน้อยลง ต้องการอิสระจากพ่อแม่มากขึ้น เด็กชายจะเลียนแบบพ่อ เด็กหญิงจะเลียนแบบแม่ หากระยะนี้ได้รับการตอบสนองที่เหมาะสม มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอันดี เด็กในวัยนี้จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

เมื่อพิจารณาโครงสร้างบุคลิกภาพกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมแล้ว สามารถอธิบายได้ว่า Ego จะอยู่กึ่งกลางระหว่าง Id คือ สัญชาตญาณดิบ และการควบคุมห้ามปรามของ Superego หากเกิดความไม่สมดุลขึ้นภายในบุคคล คือ Id มีความเข้มแข็งกว่า Superego แล้วเด็กและเยาวชนก็จะประพฤติตามใจตนเอง โดยไม่คำนึงถึงกฎหมายบ้านเมือง ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายขึ้น นำไปสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมในที่สุด และเมื่อพิจารณาจากขั้นพัฒนาการจะพบว่า ถ้าบุคคลได้รับการตอบสนองในแต่ละขั้นอย่างเหมาะสมจะมี

บุคลิกภาพปกติ ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลได้รับการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม บุคคลนั้น จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านสังคม หรือเบี่ยงเบนทางเพศ โดยเฉพาะในวัยรุ่น (Freud อ้างถึงใน ทิพย์ภา เศษฐ์ชาวลิต, 2541, หน้า 16)

ทฤษฎีจิตสังคมของ Erikson (psychosocial stage) Erikson (1963) เห็นว่า Ego มีความสำคัญมากกว่า Id เพราะมีส่วนสัมพันธ์กับสังคม มีส่วนในการตัดสินใจ และมุ่งความสนใจไปที่โอกาสที่บุคคลจะพัฒนาตนเอง เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เขาเห็นว่าทั้งบุคคล และสังคมต่างก็สามารถอยู่ร่วมกัน และมีความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้า

ขั้นพัฒนาการของ Erikson (อ้างถึงใน ทิพย์ภา เศษฐ์ชาวลิต, 2541, หน้า 17-19) มี 8 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นพัฒนาความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ (basic trust vs mistrust) ระยะเวลาอยู่ในช่วงวัยทารก เป็นระยะของการพัฒนาความไว้วางใจเมื่อได้รับการตอบสนองทั้งทางร่างกาย และจิตใจ สังคมของทารก คือ มารดา ที่จะทำให้ทารกรู้สึกไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น ทารกที่ได้รับการตอบสนองความต้องการมากเกินไป จะกลายเป็นคนเชื่อคนง่าย ตรงกันข้ามกับเด็กที่ถูกละเลย ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ จนเข้าขั้น “ขาดแคลน” นั้น จะทำให้เด็กเป็นคนขี้กลัวหรือระแวงง่าย ไม่รักตนเอง และผู้อื่น

2. ขั้นความเป็นตัวของตัวเองกับความละอายใจและความสงสัย (autonomy vs shame & doubt) ระยะเวลาอยู่ในช่วงอายุ 2-3 ปี เด็กจะพยายามจะเป็นตัวของตัวเอง โดยการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงความเป็นตัวของตัวเอง สังคมของเด็ก คือ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นบิดามารดา หรือผู้ให้การดูแลเด็กในขณะนั้น ในขั้นนี้หากถูกควบคุมมากเกินไป เด็กจะเกิดความรู้สึกละอายใจและไม่แน่ใจในตนเองต่อไป จะพัฒนาบุคลิกภาพที่ชอบทำอะไรแอบ ๆ ซ่อน ๆ ปิดบัง พุดปิด แต่ถ้าหากปล่อยให้อิสระทำอะไรก็ได้โดยไม่มีขอบเขต จะกลายเป็นคนปรับตัวยาก ไม่เคารพกฎระเบียบของสังคม ชอบต่อต้านสังคม

3. ขั้นพัฒนาการความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด (initiative vs guilt) อยู่ในช่วงอายุ 3-5 ปี เป็นระยะที่เด็กกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม ฟังตนเองได้ดี เคลื่อนไหวได้คล่อง เข้าใจภาษาได้ดี มีความคิดฝัน มีความคิดสร้างสรรค์ สังคมของเด็ก คือ บุคคลในครอบครัวของเด็ก หากถูกสกัดกั้นความคิดฝัน ถูกทำโทษมากเกินไป เด็กจะเกิด

ความรู้สึกผิด และกลัวถูกลงโทษ อาจพัฒนาเป็นคนชอบหลีกเลี่ยงความจริง หรือชอบแสดงความก้าวร้าวเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนปรารถนา

4. ขั้นพัฒนาความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกเป็นปมด้อย (industry vs feeling of inferiority) อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี เป็นระยะที่เด็กต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ อยากให้คนรอบข้างยอมรับ และชมเชยว่ามีความสามารถ เคารพกฎระเบียบ สังคมของเด็ก คือ โรงเรียน และเพื่อนบ้าน ที่หากไม่บรรลุความสำเร็จในสิ่งที่ทำ หรือได้รับการตำหนิ จะทำให้เด็กมีปมด้อย และเกิดความท้อถอยที่จะทำในสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในอนาคต หากได้รับการยอมรับที่เหมาะสม คาดหวังกับเด็กพอควร เด็กจะเกิดความมุ่งมั่นและประสบความสำเร็จในงาน จึงเหมาะที่จะฝึกฝนกิจกรรมต่าง ๆ

5. ขั้นพัฒนาความมีเอกลักษณ์กับความรู้สึกสับสน (identity vs identity confusion) อยู่ในช่วงอายุ 12-19 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น อันเป็นระยะที่มีความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็ว วัยนี้เด็กจะพยายามเป็นอิสระจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ ต้องการเรียนรู้และทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อเตรียมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และมีชีวิตในแนวทางของตนเอง เป็นวัยที่จะพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง มีจุดมุ่งหมายในชีวิตของตน สังคมของเด็ก คือ กลุ่มเพื่อน จะยึดแบบจากกลุ่มเพื่อน และบุคคลที่ตรงกับอุดมคติ อาจจะขัดแย้งด้านสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่ กับเพื่อนร่วมวัย กับเพื่อนต่างเพศ กับสังคม และเกิดความสับสนทางจิตใจ เช่น จะเชื่อฟังพ่อแม่ดี หรือเชื่อตนเองดี หรือเชื่อพ่อแม่ดี หากไม่สามารถแก้ไขความสับสนนี้ได้ เด็กจะมีบุคลิกภาพที่สับสนไม่มั่นคง มีพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่เป็นปัญหา เช่น ต่อต้านสังคม เป็นต้น หากวัยรุ่นได้ทดลองทำและเรียนรู้บทบาทต่าง ๆ ได้ค้นพบและประเมินตนเองว่า ตนคือใคร มีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง มีความสามารถอะไร มีแผนการดำเนินชีวิต ก็แสดงว่าเด็กมีเอกลักษณ์แห่งตน

6. ขั้นพัฒนาความใกล้ชิดสนิทสนมกับการแยกตัว (intimacy vs isolation) อยู่ในช่วงอายุ 20-39 ปี สังคมของบุคคลวัยนี้ คือ เพื่อนรัก คู่รัก คู่ครอง บุคคลจะพัฒนาความรัก ความผูกพัน แสวงหามิตรภาพที่สนิทสนม แสวงหาคู่ครอง รู้จักเสียสละบางอย่างเพื่อความรักที่มั่นคง หากสามารถสร้างมิตรภาพได้มั่นคง จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเชื่อใจ และนับถือซึ่งกันและกัน ตรงข้ามกับผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถสร้างความสนิทสนม

กับผู้อื่นผู้ใดได้จะมีความรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว แยกตัวจากกลุ่มเพื่อนและสังคม หรือ เป็นคนที่หลงรักเฉพาะตนเอง (narcissism)

7. **ขั้นพัฒนาความมั่นคงเป็นหลักให้ผู้อื่นกับความเยื่อชา (generativity vs self absorption)** อยู่ในช่วงอายุ 40-59 ปี สังคมของวัยนี้ คือ บุคคลในครอบครัว ผู้ร่วมงาน ผู้ที่พัฒนามาในทางบวก จะมีความรู้สึกอยากช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้ ก็จะเกิดความรู้สึกไม่มีความสุข เยื่อชาต่อการกระทำของตน

8. **ขั้นพัฒนาความภูมิใจกับความสิ้นหวัง (integrity vs despair)** อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป สังคม คือ เพื่อนร่วมวัย เป็นระยะที่มองย้อนกลับไปยังสิ่งที่ได้กระทำมาในอดีต ด้วยความภาคภูมิใจ ตรงข้ามกับวัยสูงอายุที่ล้มเหลวจะไม่พอใจในชีวิตที่ผ่านมา ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง รู้สึกคับข้องใจ ท้อแท้ สิ้นหวัง

เมื่อพิจารณาขั้นพัฒนาการทั้ง 8 ขั้น ของ Erikson (อ้างถึงใน ทิพย์ภา เซษฐ์เซาวลิต, 2541, หน้า 19) จะพบว่า ขั้นพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม คือ ขั้นที่ 5 ขั้นพัฒนาความมีเอกลักษณ์กับความรู้สึกสับสน (identity vs identity confusion) อันเป็นช่วงวัยรุ่นที่ต้องการทดลองและเรียนรู้บทบาทต่าง ๆ เพื่อค้นพบและประเมินตนเอง หากค้นพบ และประเมินตนเองได้ก็แสดงว่ามีเอกลักษณ์แห่งตน โดยจะแสดงออกทางพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพ เช่น ต่อต้านสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (Bandura's social learning theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคคลเกิดการเรียนรู้พฤติกรรม และมีพฤติกรรมมาจากการสังเกตตัวแบบ (model) ซึ่งมีพฤติกรรมต่าง ๆ อาจเกิดมาจากสาเหตุ ดังนี้ (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2547, หน้า 141-143; อุไร สุมาวิธรรม, 2542, หน้า 39-40; Bandura & Mischel, 1965, pp. 698-700)

1. **เรียนรู้โดยตัวแบบ (learning through modeling)** โดยพฤติกรรมของบุคคล อาจเกิดจากการเลียนแบบในกระบวนการสังเกต ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ดังนี้

1.1 **กระบวนการความตั้งใจ (attention process)** ได้แก่ การตั้งใจสังเกตเพื่อให้ได้การรับรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับลักษณะของตัวแบบและกิจกรรมของตัวแบบ

1.2 **กระบวนการจดจำ (retention process)** ได้แก่ การคงความจำในกิจกรรมที่เลียนแบบ ซึ่งประกอบด้วย การวาดภาพในใจ และคำพูดโดยการจดจำที่คั่น ต้องทบทวน

ดูแบบอย่างของพฤติกรรมของตัวแบบอย่างมีระบบ แล้วจึงลอกเลียนแบบพฤติกรรมให้ถูกต้องจึงจะเกิดการเรียนรู้

1.3 กระบวนการสร้างพฤติกรรมทางอวัยวะการเคลื่อนไหว (motor reproduction process) คือ การแปรสภาพพฤติกรรมของตัวแบบเป็นการกระทำ

1.4 กระบวนการจูงใจ (motivation process) บุคคลไม่จำเป็นต้องเกิดกับทุกพฤติกรรมที่เรียนรู้เสมอไป นั่นคือ บุคคลจะเลียนแบบพฤติกรรมให้ผลดี มากกว่าที่จะเลียนแบบพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดโทษและมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงพอใจมากกว่าพฤติกรรมที่ทำแล้วไม่สบายใจ

โดยการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบนั้น สามารถแบ่งตัวแบบได้ 3 ประเภท ดังนี้ (1) ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง คือ ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริงที่ได้มีโอกาสสังเกตหรือปฏิสัมพันธ์โดยตรง เช่น พ่อแม่ ครู ญาติพี่น้อง เพื่อน และบุคคลอื่นในสังคมที่พบเห็น ตัวแบบนี้เรียกว่าได้อีกอย่างหนึ่งว่า ตัวแบบทางพฤติกรรม (behavior model) เนื่องจากเป็นตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้ผู้สังเกตเห็นได้โดยตรง (2) ตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ วิกิทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น (3) ตัวแบบในรูปคำสอน เป็นตัวแบบทางวาจาหรือภาษาเขียน เช่น การอบรมสั่งสอน ตัวแบบนี้หากใช้ควบคู่กับตัวแบบทางพฤติกรรมทั้งหลาย จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากขึ้นโดยทั่วไปแล้ว ตัวแบบที่ดึงดูดให้เกิดการเลียนแบบได้มากที่สุดนั้น มักมีลักษณะเด่นนอกจากขึ้นอยู่กับตัวแบบแล้วยังขึ้นอยู่กับผลจากการตอบสนองด้วย เช่น วัยรุ่นเห็นเพื่อนแสดงพฤติกรรมที่แปลกไปจากกฎระเบียบแล้วได้รับความสนใจก็อาจกระทำตามโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสม

2. เรียนรู้จากผลการตอบสนอง (learning by response consequences) บุคคลจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผลการกระทำที่อาจเป็นทางบวก หรือทางลบจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันจะเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดบ้างที่ทำได้ผลทางบวกและทางลบ ดังนั้นพฤติกรรมจึงเกิดขึ้นจากผลการกระทำ โดยบุคคลจะกระทำพฤติกรรมที่ให้ผลทางบวก และจะไม่กระทำพฤติกรรมที่ให้ผลทางลบ และในการเรียนรู้จากผลการตอบสนองนี้ บุคคลจะใช้ประโยชน์จากผลการตอบสนองที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านการให้ข้อมูล คือ ผลการตอบสนอง ทำให้สามารถให้ข้อมูลได้ว่าการกระทำใดนำไปสู่ผลทางบวกหรือทางลบ

2.2 ด้านการจูงใจ คือ ผลการตอบสนอง มีความหมายสำหรับบุคคลในฐานะเป็นตัวจูงใจให้ทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นอีก ผลการตอบสนองใดที่เป็นที่พึงพอใจให้ทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีก ส่วนผลการตอบสนองที่ไม่เป็นที่พึงพอใจก็จะจูงใจให้ละเว้นการทำพฤติกรรมนั้น

2.3 ด้านการเสริมแรง ผลการตอบสนองเป็นประสบการณ์ตรงที่ทำให้ทราบหรือยืนยันความคาดหวังที่มีมาก่อนว่า การกระทำใดก่อให้เกิดผลทางบวก หรือเป็นการเสริมแรง และการกระทำใดที่ก่อให้เกิดผลทางลบหรือเป็นการลงโทษ

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (Bandura's social learning theory) (อ้างถึงใน พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2547; อุไร สุมาริธรรม, 2542) ข้างต้น พบว่า การเรียนรู้ในการแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้น อาศัยการเรียนรู้จากตัวแบบ (learning through modeling) โดยผ่านกระบวนการสังเกตทั้ง 4 กระบวนการ ซึ่งตัวแบบนั้นสามารถเป็นไปได้ทั้งตัวบุคคล เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือตัวแบบในรูปของการอบรมสั่งสอน เช่น การใช้วาจา และนอกจากการเรียนรู้จากตัวแบบแล้วยังเกิดการเรียนรู้จากผลการตอบสนอง (learning by response consequences) เช่น การแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคมแล้วได้รับการเสริมแรง เช่น ได้รับการยอมรับจากเพื่อน จะเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้นมากขึ้นไปอีก เป็นต้น ซึ่งถ้าเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ตัวแบบเหล่านี้มาก ๆ จะทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตามมา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม

ชยันตร์ธร ปทุมานนท์, ชไมพร ทวิขศรี และรังสรรค์ วรวงศ์ (2542) ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางจิตสังคมที่คาดคะเนการติดสารเสพติด กลุ่มที่ศึกษาเป็นผู้ที่มารับการรักษาการติดสารเสพติดที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ และคลินิกชุมชนช่วงสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 107 ราย (เฮโรอีน 54 ราย และแอมเฟตามีน 53 ราย) กลุ่มควบคุม ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่เป็นผู้โดยสารหรือผู้ที่มารอรับส่งบริเวณสถานีขนส่ง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 148 ราย โดยคัดเลือกให้มีเพศและอายุใกล้เคียงกับกลุ่มศึกษา ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์

โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานทางประชากร ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ปัญหาที่มีและวิธีจัดการกับปัญหา ข้อมูลเพื่อประเมินพฤติกรรมการต่อต้านสังคม ข้อมูลพฤติกรรมสังคมในวัยเด็ก และข้อมูลเพื่อประเมินภาวะความวิตกกังวล พบว่า ลักษณะที่คาดคะเนการคิดสารเสพติดโดยไม่แยกประเภท ได้แก่ พฤติกรรมต่อต้านสังคม วางงาน เก็บปัญหาไว้คิดตามลำพัง ความขัดแย้งกันระหว่างพ่อแม่ และภาวะความวิตกกังวล เมื่อวิเคราะห์แยกตามประเภทของสารเสพติด พบว่า ลักษณะที่คาดคะเนการคิดสารแอมเฟตามีน ได้แก่ พฤติกรรมต่อต้านสังคม เก็บปัญหาไว้คิดตามลำพัง และความขัดแย้งภายในครอบครัว ส่วนลักษณะที่คาดคะเนการคิดสารเฮโรอีน ได้แก่ พฤติกรรมต่อต้านสังคม วางงาน ไม่เข้าสังคม และมีภาวะวิตก

ชัยยุทธ ศรีเรียงกล้า (2549) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมต่อต้านสังคมของวัยรุ่นในครอบครัวที่บิดาและมารดาอพยพไปทำงานต่างถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นที่บิดาและมารดาอพยพไปทำงานต่างถิ่นในเขตอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพการสมรส สภาวะการทำงาน อาชีพหลักของบิดามารดา รายได้เฉลี่ยของบิดาและมารดาต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยของบิดาและมารดาต่อเดือน ความสัมพันธ์ของบิดาและมารดา จำนวนสมาชิกในครอบครัว เขตที่ตั้งของชุมชน สื่อสารมวลชน สถานบันเทิง แหล่งท่องเที่ยว และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้แก่ บุคคลที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ด้วย สำหรับตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้แก่ เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของวัยรุ่น จำนวนเพื่อนสนิท สถานที่อยู่ของบิดาและมารดา จำนวนครั้งของการอพยพใน 1 ปี และระยะเวลาของการอพยพไป

รุ่งฤดี นิลละออ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 669 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อน อิทธิพลของสื่อ ทักษะทางสังคม และแบบวัดพฤติกรรมต่อต้านสังคม พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน และอิทธิพลของสื่อ

มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ทักษะทางสังคม และการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Windle (1990) ศึกษาระยะเวลาเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยรุ่นตอนต้นเป็นตัวแปรพยากรณ์การใช้สารเสพติดในวัยรุ่นตอนปลาย เพศและความแตกต่างของเชื้อชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กวัยรุ่นอายุ 14-15 ปี เครื่องมือที่ใช้คือ การสัมภาษณ์ จนกระทั่งกลุ่มตัวอย่างอายุ 18-19 ปี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยรุ่นตอนต้น และ การใช้สารเสพติดในวัยรุ่นตอนปลายสูงขึ้นและสม่ำเสมอมากขึ้นในผู้ชายมากกว่าผู้หญิง พฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยรุ่นตอนต้นเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สำคัญของการดื่มสุราและการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยไม่เกี่ยวกับเชื้อชาติ

Robert, Helen, and Patrick (2007) ศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาของการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนทางทิศตะวันตกของประเทศสกอตแลนด์ จำนวน 2,586 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่าเพศหญิงเริ่มดื่มสุราช้ากว่าเพศชาย เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมต่อต้านสังคม พฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม พบว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้นมีความสัมพันธ์ต่อผลการเรียน การเสพยาเสพติด เช่น ยาบ้า เฮโรอีน สุรา เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมต่อต้านสังคมว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไรกับการเสพยาบ้า

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

Rogers (1972, p. 117) ได้แบ่งแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็น 3 แบบ คือ

1. แบบประชาธิปไตย (democracy) หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสอันสมควร

2. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (overprotection) หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่บิดามารดากำหนดไว้ ถูกควบคุมให้อยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเองและมีความรู้สึกว่าเขาเป็นเด็กอยู่เสมอ

3. แบบปล่อยปละละเลย (rejection) หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร มักใช้วิธีวิจารณ์ ตำหนิ ลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

Hurlock (1973, pp. 303-304) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้ ดังนี้

1. แบบเผด็จการ (authoritarian method) หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูใช้กฎหรือระเบียบที่เข้มงวด เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ต้องการ โดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่สามารถปฏิบัติตามได้ก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าเด็กปฏิบัติตามได้ตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้คำชมเชย หรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. แบบประชาธิปไตย (democratic method) หมายถึง วิธีที่ผู้เลี้ยงดูให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผลเพื่อให้เด็กเข้าใจว่า ทำไมเขาจึงถูกคาดหวังให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมากกว่าอีกพฤติกรรมหนึ่ง และเมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการหรือแสดงว่า

พยายามทำ บิดามารดาจะให้รางวัลด้วยการให้การยอมรับ การลงโทษจะใช้เมื่อเด็กตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และจะใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

3. แบบปล่อยปละละเลย (permissive method) วิธีนี้อาจถือได้ว่าไม่ใช่การอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริง เพราะเด็กเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากกว่าจากคำแนะนำของผู้เลี้ยงดู เมื่อเด็กพบว่า พฤติกรรมใดไม่ได้รับการยอมรับ เขาจะเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่หรือคงพฤติกรรมนั้นไว้จนกว่าเขาจะพบพฤติกรรมใหม่ ซึ่งนอกจากจะทำความพึงพอใจให้ตัวเองแล้วยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มอีกด้วย

Faw and Belkin (1989, p. 346) สรุปรูปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ 3 รูปแบบคือ

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแล อบรมให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ลูกทำตาม โดยจะพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อม ๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำผิดก็จะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการ วิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็กโดยกำหนดกฎที่เข้มงวด และไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกาย แต่ไม่มีคำอธิบายใด ๆ ทั้งสิ้น ให้ความรัก การอบรม และคำชมเชยเด็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนเองสูง พึ่งพาตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรม หรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้ว่าควรทำอะไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุม และไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของการเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าแบบเผด็จการ แม้เมื่อลูกขัดขืนก็จะตามใจ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง พึ่งตนเองได้น้อย และควบคุมตนเองได้น้อย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2528, หน้า 3-5) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบสังคมไทย ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่าเป็นการปฏิบัติต่อบุตรตน ได้แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ทุกความสุขของบุตร มีความใกล้ชิดและได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุตร ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและยอมรับในความสามารถของบุตร การอบรมแบบนี้เป็นการให้ในสิ่งที่บุตรต้องการ ดังนั้นบุตรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะให้ความรักความสำคัญต่อบิดามารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ โดยง่าย มีความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมาก และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-อารมณ์ หมายถึง บิดามารดาที่อธิบายให้เหตุผลแก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร มีการให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ช่วยให้บุตรได้เรียนรู้ และรับทราบถึงสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ มีความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบสูง และสามารถต้านทานสิ่งยั่วใจได้

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-ทางร่างกาย หมายถึง บิดามารดาใช้วิธีลงโทษทางจิตหรือทางกายเมื่อบุตรทำผิด ซึ่งการลงโทษทางกายจะเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่บิดามารดามักใช้อย่างจริงจังใช้มาก และบ่อยกว่าการให้รางวัลเมื่อเด็กทำดี การลงโทษทางกายมีประโยชน์เพียงเล็กน้อย คือ สามารถยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว แต่มีผลเสียต่อเด็กมากเพราะทำให้เด็กก้าวร้าว ขอบรังแก ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า ส่วนการลงโทษทางจิตจะให้ผลดีในการช่วยเสริมสร้างจริยธรรมของเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็ก ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะยับยั้งการพึ่งตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ส่วนการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กคิดและตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใด และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งพาตนเอง หมายถึง การที่บิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเองหรือภายใต้การแนะนำ และฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ ทำให้เด็กช่วยตนเองได้เร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานไป

จากการศึกษาเอกสารที่กล่าวถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวข้างต้น พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของเด็กแตกต่างกันออกไป ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบ คือ แบบรักสันทันสนุน แบบใช้เหตุผล-อารมณ์ แบบลงโทษทางจิต-ทางกาย แบบควบคุม และแบบพึ่งพาตนเองเร็ว-ช้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ถาวร สุขสำราญ (2541) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเสพยาบ้า: ศึกษากรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดชลบุรี รวม 10 โรงเรียน จำนวน 366 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบวัดแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดการเสริมแรงและการคบเพื่อน และแบบวัดทัศนคติต่อการป้องกัน การเสพยาบ้า พบว่า เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วมากที่สุด รองลงมาเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ตามลำดับ และพบว่า หากบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันรวมตลอดถึงบุคคลภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีด้วย เด็กจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทันสนุนควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ซึ่งมีผลต่อการไม่เสพยาบ้าของเด็ก และแม้ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วจะได้รับค่าใช้จ่ายสูงกว่าก็ไม่เป็นผล ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเสพยาบ้า

ศุภานันท์ เผือกคง (2541) ศึกษาเรื่อง การศึกษารายกรณีนักเรียนติดยาเสพติดในสถาน-บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติด โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้

เป็นแบบสอบถาม แบบทดสอบวัดระดับสติปัญญา แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ร่วมกับการสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสะสม การเขียนอัตชีวประวัติ การเยี่ยมบ้าน และบันทึกประจำวัน พบว่า สาเหตุการติดสารเสพติดส่วนใหญ่มาจากการควบคุมพฤติกรรมแบบตามใจมากเกินไป ทำให้เด็กช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เชื้อคนง่าย ส่วนครอบครัวที่กำหนดหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนเอาไว้แน่นอน มีกฎที่เข้มงวด และมีบทลงโทษเมื่อฝ่าฝืน จะส่งผลเสียต่อสมาชิกทำให้การปรับตัวเป็นไปอย่างลำบาก เนื่องจากไม่มีโอกาสต่อรองหรือเปลี่ยนแปลงกฎให้เหมาะสมกับสถานการณ์ อาจนำไปสู่การต่อสู้ช่วงชิงอำนาจภายในครอบครัว และการต่อต้านแบบคือเจียบ ดังนั้น ครอบครัวควรมีมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นพอประมาณ มีการพิจารณาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนกฎไปตามความเหมาะสม จุดมุ่งหมายให้เกิดระเบียบวินัย ไม่ใช่ควบคุมไว้ได้อำนาจ สมาชิกจึงจะเกิดความรู้สึกร่วมมือและปฏิบัติตามกฎที่ตั้งไว้

พัชรินทร์ เสรี (2544) ศึกษาเรื่อง *บุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบและการอบรมเลี้ยงดูกับการติดยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น* กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีอายุระหว่าง 13-21 ปี จำนวน 74 คน เป็นชาย 65 คน หญิง 9 คน ที่มาบำบัดยาเสพติดในศูนย์สาธารณสุข ทั้ง 15 ศูนย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร และเด็กวัยรุ่นที่ไม่ติดยาเสพติดที่มีอายุระหว่าง 13-21 ปี จำนวน 62 คน เป็นชาย 22 คน หญิง 40 คนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในโรงเรียนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบ พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย แบบใช้อารมณ์แบบควบคุมน้อย และให้พึ่งพาตนเองช้า ส่วนเด็กวัยรุ่นไม่ติดยาเสพติด ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผล แบบควบคุมมาก และให้พึ่งตนเองเร็ว

รัญญลักษณ์ บุญลือ (2549) ศึกษาเรื่อง *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย* กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 352 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ลักษณะทางประชากร แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแบบวัดประสบการณ์ทางบ้านฉบับเยาวชน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากจะมีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอตทอซอลน้อย ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยจะมีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอตทอซอลสูง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอตทอซอลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะมีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอตทอซอลน้อย ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย จะมีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอตทอซอลสูง

Ruchkin, Eisemann, and Hagglof (1998) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูโดยพ่อแม่ และปัญหาพฤติกรรมในวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมาย อายุ 15-18 ปี จำนวน 133 คน และกลุ่มควบคุมเป็นวัยรุ่นชายอายุ 15-18 ปี จำนวน 108 คน ในประเทศรัสเซีย จากการศึกษาที่มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. วัยรุ่นที่ทำผิดกฎหมาย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดจะมีคะแนนในการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสูง
 2. คะแนนการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา พบว่า จะมีความสัมพันธ์กันสูงกับพ่อแม่ที่อบรมเลี้ยงดูลูกแบบปล่อยปละละเลย ไม่ยอมรับในตัวลูก และไม่มีความรักความอบอุ่นให้กับลูกทั้งในกลุ่มวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมาย และวัยรุ่นชายทั่วไป
 3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม และแบบปล่อยปละละเลย
- จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่าการที่วัยรุ่นใช้ยาเสพติดนั้นเกิดจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย แบบใช้อารมณ์หรือแบบใช้เหตุผลน้อย แบบควบคุมน้อย และให้พึ่งพาตนเองช้า ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 แบบ ว่า มีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้าหรือไม่ อย่างไร

การเสพยาบ้า

ยาบ้า หรือแอมเฟตามีน (Amphetamine) หรือที่รู้จักกันในชื่อเดิมว่า ยาม้า เป็นสารเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงจนเป็นปัญหาสำคัญที่คุกคามสภาพสังคมอย่างกว้างขวางทั้งทางตรงและทางอ้อม ยาบ้าเป็นสารที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นมาในปี ค.ศ. 1887 ในรูปของแอมเฟตามีนซัลเฟต (Amphetamine sulphate) โดยนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันชื่อ Edeleno ต่อมาในปี ค.ศ. 1888 นักวิทยาศาสตร์ชาวญี่ปุ่นก็สามารถสังเคราะห์อนุพันธ์ของแอมเฟตามีนได้อีกตัวหนึ่ง คือ เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) ซึ่งออกฤทธิ์รุนแรงกว่าแอมเฟตามีน ซึ่งยาบ้าที่ระบาดในเมืองไทยขณะนี้ก็มีสารประกอบหลักเป็นเมทแอมเฟตามีน ในอดีตที่สหรัฐอเมริกาแอมเฟตามีนถูกใช้เป็นการรักษาโรคหลายชนิดที่นิยมแพร่หลายเป็นยาคุมแก้หวัด คัดจมูก ใช้ลดน้ำหนัก ต่อมาเมื่อมีการผลิตแอมเฟตามีนในรูปยาเม็ด มีการโฆษณาว่าสามารถรักษาได้ 39 โรค เช่น โรคซึมเศร้า โรคจิต โรคประสาท โรคปวดศีรษะ เป็นต้น ในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการนำเอาแอมเฟตามีนมาใช้ในการสงคราม โดยช่วยให้ทหารที่อยู่เวรยาม หรือทหารที่ปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้นาน ไม่ง่วงนอน หรืออ่อนเพลีย หลังจากสงครามเลิกแล้ว มีการนำแอมเฟตามีนมาใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น ปัจจุบันสารในกลุ่มแอมเฟตามีน รวมทั้งอนุพันธ์ของแอมเฟตามีนรวม 16 ชนิดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ปกรณ์ ศิริยง, 2544, หน้า 26-28; สมิต วัฒนชัยบุญธรรม, 2544, หน้า 27-28; อัมพร โอตระกุล, 2540, หน้า 130)

ประเภทของยาบ้า

ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2518 แบ่งประเภทของแอมเฟตามีน หรือยาบ้า ดังนี้ คือ (สมิต วัฒนชัยบุญธรรม, 2544, หน้า 29)

1. แอมเฟตามีน (Amphetamine)
2. เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine)
3. เด็กซ์แอมเฟตามีน (Dexamphetamine)
4. เมทิลเฟนิเดต (Methyl phenidate)

5. เฟนไซคลิดีน (Phencyclidine)

6. เฟนเมตราซีน (Phenmetrazine)

7. เซโคบาร์บิทัล (Secobarbital)

นอกจากนี้ ยังแบ่งแอมเฟตามีนตามชื่อเรียกทางการค้าได้ 3 ประเภท คือ (สมิต วัฒนชัยยุทธกรรม, 2544, หน้า 29)

1. เบนซีดรีน (Benzedrine) หรือเรียกเป็น Bennies Peaches Truck-Driver Beans

2. เด็กซ์แอมเฟตามีน (Dexamphetamine) หรือเรียกเป็น Dexies Dex Browhies

Hearts

3. เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) หรือเรียกเป็น Meth Speed Crystal

ลักษณะของยาบ้า

ยาบ้า หรือแอมเฟตามีน มีลักษณะเป็นผลึกสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขมมีทั้งชนิดแคปซูล และชนิดเม็ดรูปร่างต่าง ๆ เช่น รูปกลม รูปสามเหลี่ยม รูปหัวใจ แบน ๆ มีหลายสี เช่น สีขาว สีส้ม สีเหลือง สีน้ำตาล สีฟ้า สีม่วง สีชมพู หรือหลากสีในเม็ดเดียวกัน เป็นต้น สัญลักษณ์บนเม็ดยาในระยะแรกจะประทับรูปหัวม้า คนจึงเรียกว่า “ยาม้า” สัญลักษณ์ที่พบมากคือ “WY” บนด้านหนึ่ง นอกจากนี้ ยังอาจพบสัญลักษณ์อื่น ๆ เช่น “MW” “99” “LONDON” หรือเป็นเม็ดยาเรียบไม่มีสัญลักษณ์ใด ๆ นำหนัก เม็ดยา 1 เม็ด หนักประมาณ 0.06-0.12 กรัม (สมิต วัฒนชัยยุทธกรรม, 2544, หน้า 30)

วิธีการเสพยาบ้า

ธงชัย อุ่นเอกกลาง (2540, หน้า 16) กล่าวว่า วิธีการเสพยาบ้ามีหลายวิธีขึ้นอยู่กับผู้เสพแต่ละกลุ่ม ส่วนใหญ่มีวิธีการเสพ ดังนี้

1. กิน เป็นวิธีเสพดั้งเดิมของผู้ใช้แรงงานจนถึงปัจจุบัน การกินนั้นสามารถกินได้ทั้งการเคี้ยวแล้วกลืน หรือกินได้โดยการผสมกับอาหารหรือเครื่องดื่มนานาชนิด การเสพด้วยวิธีนี้ใช้เวลาในการออกฤทธิ์ประมาณ 20-30 นาที เพราะการซึมซับเข้าสู่ร่างกาย โดยเฉพาะเมื่อผ่านกระเพาะอาหารและตับจะทำหน้าที่ดูดซับฤทธิ์ของยาบ้าไว้บางส่วน ทำให้ความรุนแรงของยาบัลดลง วิธีการกินลักษณะเช่นนี้ไม่เป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น

2. นิดเข้าเส้น มักผสมยาเสพติดตัวอื่น เช่น ผงขาว หรือยากล่อมประสาท แล้วนิดเข้าเส้นเลือดดำตามแขน หรือขา วิธีนี้จะออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทเร็วกว่าแบบกิน เนื่องจากการซึมซับเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านกระแสเลือดเข้าสู่หัวใจ ปอด และสมอง

3. สูบหรือสูดควันระเหย เป็นลักษณะการเสพยาบ้าโดยบดแล้วลนไฟ แบ่งเป็นสูบป้องกันน้ำ เพื่อลดการระคายเคืองใส่กระดาษฟรอยด์ เรียกว่า “เรือ” แล้วลนไฟจึงใช้หลอดคาแฟลคควันที่ระเหยออกมา เรียกว่า “จับมังกร” กับการม้วนกระดาษเป็นหลอดไว้สำหรับสูดไอระเหยจากกระดาษฟรอยด์ตะกั่วที่ใส่ยาบ้าโดยตรง ที่เรียกว่า “ไม่กลั่น” ซึ่งจะให้ความแรงกว่า แต่รู้สึกไม่นุ่มเท่าแบบสูบผ่านน้ำ วิธีการใช้ยาบ้าแบบสูบหรือสูดควันระเหย จะออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเร็วกว่าการใช้วิธีอื่น ๆ เนื่องจากการซึมซับเข้าสู่ร่างกายและการออกฤทธิ์ทางสมองใช้เวลาเป็นวินาที สามารถกระทำได้รวดเร็ว สะดวกสบาย และได้ผลทันใจ จึงเป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายในหมู่วัยรุ่นที่เสพติดในปัจจุบัน

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เสพยาบ้า

ปกรณ ศิริยง (2544, หน้า 26) กล่าวว่า การที่คนเราจะติดยาเสพติดนั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อน แต่ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่ชัดว่า สาเหตุที่แท้จริงคืออะไร จึงมักจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ของสาเหตุมากกว่า จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีปัจจัยหนึ่งที่สำคัญนั้นก็คือ จากตัวบุคคลเอง ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพศ จะพบว่า เพศชายติดสารเสพติดมากกว่าเพศหญิง ซึ่งคงเป็นเพราะว่าเพศชายมีโอกาสเที่ยวเตร่คบเพื่อนฝูงนอกบ้านได้มากกว่าเพศหญิง จึงมีโอกาสได้ลองใช้ยาเสพติดมากกว่า ประกอบกับเพศชายมีนิสัยกล้าได้กล้าเสียมากกว่าเพศหญิง

2. อาชีพ จะพบว่า อาชีพบางประเภทนำไปสู่การติดยาเสพติด ได้แก่ พวกขับรถตีปล้อ หรือกรรมกรใช้แรงงาน เนื่องจากความยากจน รายได้ไม่พอใช้ บุคคลเหล่านี้จึงพยายามทำงานหนัก โดยพยายามหาสิ่งที่จะช่วยให้ตนทำงานได้ทน โดยไม่เหนื่อยล้า จึงหันไปใช้ยาเสพติด นอกจากนี้ พวกหญิงขายบริการทางเพศ มักจะใช้ยาเสพติดเพื่อช่วยย้อมใจให้ตนเอง รู้สึกกล้าในการขายบริการทางเพศ

3. ฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษา กลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำ และมีความรู้ต่ำ มักจะมีความคับข้องใจที่ตนเองมีฐานะยากจน รายได้ไม่พอใช้ มีความ-

ลำบากในการดำเนินชีวิต รู้สึกทุกข์ยากมาก จึงมักจะข่มใจโดยการหันไปเสพยาเสพติด เพื่อช่วยขจัดความคับข้องใจ

4. กลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีนิสัยอยากรู้ อยากลอง อาจถูกหลอกให้ทดลองใช้เพื่อแลกเปลี่ยนกับการยอมรับเข้ากลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ วัยรุ่นที่ไม่สบายใจจากการปรับตัว หรือไม่สบายใจจากปัญหาครอบครัว ขาดความอบอุ่น เมื่อทดลองใหม่ ๆ ก็ทำให้ติดสารเสพติดได้ง่ายเพราะแรงชักจูงของเพื่อน และวัยรุ่นมีนิสัยชอบทำตามกลุ่ม หรือเลียนแบบกลุ่ม ผู้ที่คบหาและอยู่ใกล้ชิดกับผู้ติดยาเสพติด และต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม โดย ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540, หน้า 329) กล่าวว่า วัยรุ่น คือ บุคคลประมาณอายุตั้งแต่ 12-18 ปี ในทศวรรษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า ช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายออกไปอย่างหลวม ๆ ตั้งแต่ 12-25 ปี เนื่องจากเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งตัวเองได้ทางเศรษฐกิจต้องยืดเวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจ (maturity) ซ้ำกว่ายุคสมัยที่ผ่านมา อาจแบ่งช่วงวัยรุ่นเป็น 3 ระยะ คือ ช่วงอายุประมาณ 12-15 ปี เป็นช่วงวัยแรกรุ่น ช่วงอายุ 16-17 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง ช่วงอายุ 18-25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย

สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย (2540, หน้า 14) กล่าวว่า การที่ผู้เสพหันไปเสพยาเสพติดนั้น อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มหนุ่มสาวและวัยรุ่นมีนิสัยอยากรู้ อยากลอง อาจถูกหลอกให้ทดลองเพื่อแลกเปลี่ยนกับการยอมรับ เกี่ยวกับอาชีพ อาชีพบางประเภทนำไปสู่การติดยาเสพติดได้ง่าย เช่น กรรมกร ผู้ใช้แรงงาน เกี่ยวกับเพศ พบว่า เพศชายติดยาเสพติดมากกว่าเพศหญิง อายุคนในช่วงอายุต่างกันการตัดสินใจ และการเผชิญปัญหาชีวิตความมั่นคงทางจิตใจ

สาเหตุของการเสพยาบ้า

จากการศึกษาของ สุภานัฐ เผือกคง (2541) ศึกษาพบว่า สาเหตุของการเสพยาบ้าสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางจิตใจ

1.1 บุคลิกภาพ ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ที่ติดยาหรือใช้ยาอย่างผิด ๆ มีบุคลิกภาพแปรปรวนที่พบบ่อย คือ บุคลิกภาพแบบอันธพาล เขาเหล่านี้มักมีอารมณ์ไม่บรรลุนิติภาวะก้าวร้าว และใช้ยาเพื่อลดความตึงเครียดภายในจิตใจ บุคลิกภาพชนิดอื่นที่อาจจะติดยาได้ง่าย

เช่นกัน คือ บุคลิกภาพแบบชอบพึ่งผู้อื่น (dependent) บุคลิกภาพแบบแยกตัว และบุคลิกภาพแบบซึมเศร้า

1.2 โรคประสาทและโรคจิต ผู้ป่วยโรคประสาทแบบวิตกกังวล แบบย้ำคิดย้ำทำ หรือแบบที่ความผิดปกติทางอารมณ์แสดงออกเป็นอาการทางร่างกาย อาจใช้ยาเพื่อบรรเทาอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น บางรายมีอาการนอนไม่หลับก็ต้องใช้ยานอนหลับช่วยเป็นประจำ ผู้ป่วยโรคจิตก็อาจคิดยาได้ง่ายเนื่องจากปัญหาทางอารมณ์ของตน

1.3 ในผู้ที่เคยใช้ยาแก้ปัญหอย่างได้ผล ก็มักจะพอใจเลือกวิธีใช้ยาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งต่อ ๆ ไป จนติดเป็นนิสัย เพราะเป็นวิธีที่ง่ายกว่าการแก้ปัญหาโดยวิธีอื่น ซึ่งต้องอาศัยขบวนการทางจิตใจหลายอย่าง ซึ่งบุคคลดังกล่าวทำได้ไม่ได้อยู่แล้ว

2. ปัจจัยทางสังคม

2.1 คนที่มีโอกาสใกล้ชิดกับพวกคิดยาอยู่ในที่ที่สามารถหาขายได้ง่าย เมื่ออยู่ในวัยที่มีความตึกะนอง มีความอยากรู้อยากเห็น ย่อมมีความเสี่ยงที่จะติดยาได้มาก คนเหล่านี้มักมีปัญหาบุคลิกภาพอยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีแนวโน้มจะใช้ยาเพื่อบรรเทาความตึงเครียดทางอารมณ์ของตนอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเมื่อถูกชักจูงให้ทดลองใช้ยา ก็จะยอมรับยาได้โดยง่าย

2.2 ความกดดันทางสังคม เช่น สังคมเสื่อม มีปัญหาเศรษฐกิจ ว่างงาน ประชากรหนาแน่นต้องอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม

2.3 สภาพครอบครัวที่กดดันต่อจิตใจ เช่น ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาทะเลาะกันเป็นประจำ บิดามารดาติดสุรา หรือยาเสพติด การอบรมเลี้ยงดูถูกไม่ถูกต้อง เช่น เกรงครัด หรือห้ามเด็กจนเกินไป

3. ปัจจัยทางร่างกาย

3.1 การเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรง หรือเรื้อรัง อาจจำเป็นต้องได้รับยาบางอย่าง เช่น ยาแก้ปวด หรือนอนหลับ เป็นระยะเวลาานาน ๆ จึงอาจติดยาได้ หรือ

3.2 เป็นผลมาจากการกระทำของแพทย์ (pathogenic) ได้แก่ การที่แพทย์ใช้ยาประเภทที่เสพติดได้กับผู้ป่วยโดยขาดความระมัดระวัง และใช้นานเกินควร เช่น หลังผ่าตัด อาจใช้มอร์ฟีนติดต่อกันหลายวันก็อาจทำให้ผู้ป่วยติดมอร์ฟีนได้ แต่อย่างไรก็ตามพบว่า คนที่ติดยาด้วยสาเหตุนี้มักมีปัญหาทางอารมณ์ด้วย จึงทำให้ต้องการยานานเกินควรจนติดยา

กรมการปกครอง (2541, หน้า 87-89) ได้รายงานว่ ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญ เพราะด้วยเกี่ยวพันถึงเรื่องสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจเป็นอย่างมาก การวิจัยพบว่า สาเหตุของการติดยาเสพติดมีสาเหตุที่ผสมผสานกันหลายประการ แต่หากมองในแนวระบาควิทยาแล้ว พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคมึ 3 ประการ คือ

1. ยาและฤทธิ์ของยา (agent) ชื่อของยาเสพติดย่อมแสดงความหมายได้ชัดเจนว่า ถ้าเสพหรือใช้แล้วจะเกิดการติด เช่น เฮโรอีน ทำให้ผู้เสพหรือใช้เกิดการติด เพราะเมื่อร่างกายมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปอีกรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะหากใช้โดยสม่ำเสมอเข้าขั้นติดแล้ว ร่างกายเกิดสภาพเคยชินต่อการทำงานของร่างกายในรูปนั้น ซึ่งถ้าขาดเฮโรอีน การทำงานของร่างกายก็จะพยายามตื่นตัวเข้าสู่สภาพปกติ และการเปลี่ยนแปลงการทำงานของร่างกายที่เกิดขึ้น โดยกะทันหันที่ทำให้ผู้เสพติดแล้ว เกิดอาการผิดปกติขึ้นกับร่างกายที่ เรียกว่า งคเสพ ซึ่งมีความรุนแรงจนผู้ั้นไม่อาจทนได้ จึงทำให้ต้องแสวงหายาเสพติดมาเสพเพื่อระงับอาการให้ร่างกายทำงานอยู่ในระดับเดิมต่อไป จึงทำให้ผู้ั้นต้องเสพอยู่เรื่อย ๆ

2. ตัวผู้เสพ (host) มนุษย์เราทุกคนย่อมมีความบกพร่องในทางร่างกายและจิตใจไม่มากก็น้อย ซึ่งโดยเฉพาะในสังคมที่มีความสับสนวุ่นวาย และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบัน ความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจจะมีมากขึ้นได้ง่าย ซึ่งการที่ผู้เสพติดหันไปหายาเสพติดนั้นอาจเกี่ยวข้องกับ

2.1 สภาพร่างกาย ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากเจ็บไข้ทางร่างกายและการใช้ยาบำบัดรักษา เช่น ชาวเขาใช้ฝิ่นเป็นยารักษาโรคทุกชนิด เพราะสามารถลดความเจ็บป่วย และความทรมานของโรคได้ หรือผู้ที่มีความเจ็บป่วยในร่างกายที่ทำให้เกิดความเจ็บป่วยมาก ๆ เช่น กระจกหัก และผู้ป่วยอยู่ห่างไกลแพทย์ หรือไม่สามารมาหาแพทย์ได้ ก็พยายามช่วยตนเอง โดยการใ้ยาบรรเทาความเจ็บป่วยและติดยาไปในที่สุด เป็นต้น

2.2 สภาพของจิตใจ นักจิตวิทยาเชื่อว่า ความบกพร่องในจิตใจมนุษย์เกิดจากการเลี้ยงดูของบิดามารดา มารดาในวัยเยาว์ และความผิดปกติในร่างกายและจิตใจเป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกัน คือ ความพิการในร่างกายที่มีผลทำให้เกิดความผิดปกติในทางจิตใจ และในทางกลับกัน ปัญหาทางจิตที่มีอยู่ก็เป็นต้นเหตุของปัญหาทางกายได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ของความผิดปกติทางจิตใจเป็นผลที่ต่อเนื่องไปถึงบุคลิกภาพ

เป็นผู้ที่ขาดความมั่นใจในตนเอง ต้องพึ่งผู้อื่นอยู่เสมอซึ่งทางจิตเวช เรียก Passive Dependent Personality คือ ในวัยเด็กก็มีผู้ค้ำจุนทางจิตใจ คือ บิดามารดา ตลอดจนครู อาจารย์ แต่เมื่อโตขึ้นพึ่งใครไม่ได้ก็หันมาพึ่งยาเสพติด เพื่อช่วยค้ำจุนจิตใจของตนเอง

2.3 สภาพแวดล้อม (environment) สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลที่ผลักดันให้ติดยาเสพติดได้อย่างยิ่ง เป็นต้นว่าสถานที่อยู่อาศัยเต็มไปด้วยแหล่งค้ายาเสพติด สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ขาดความอบอุ่น ความรัก รวมไปถึงฐานะทางเศรษฐกิจ และปัญหาชีวิต สิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายไม่เพียงแต่ช่วยให้เขาใช้ยาเสพติดแต่เพียงอย่างเดียวยังเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้เขาเลิกใช้ยาเสพติด แม้ว่าจะได้รับการรักษาแล้วเพราะสิ่งแวดล้อมเก่าจะกดดันให้เขาต้องกลับไปเสพยาเสพติดอีก

พฤติกรรมของผู้เสพยาบ้า

พฤติกรรมของผู้เสพยาบ้า มีดังนี้ (กิติ ฉายศิริกุล และวนิดา พุ่มไพศาลชัย, 2542, หน้า 32)

ยาบ้าเป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บความจำ ความคิด ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการถ่ายทอดความรู้สึก การออกฤทธิ์มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปริมาณและระยะเวลาที่ใช้ ถ้าใช้มากอาจทำให้เสียชีวิตได้

ผู้ที่ใช้วันละ 5-15 มิลลิกรัม จะทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น หัวใจเต้นเร็ว เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ระดับน้ำตาลในเลือดสูงขึ้น ความตึงตัวของกระดูกและกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น ถ้าใส่และหลอกลมคล้ายตัว สำหรับนักกรีฑาและนักว่ายน้ำจะทำให้สามารถวิ่งและว่ายน้ำได้เร็วขึ้น

ผู้ที่ใช้วันละ 20-30 มิลลิกรัม จะมีอาการตื่นเต้นง่าย พุดมาก มีการเคลื่อนไหวมาก มือสั่น เหงื่อออกมาก รู้สึกตึงเครียด วิตกกังวล นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง และม่านตาขยาย เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะมีอาการอ่อนเพลียไม่ร่าเริง และมีอารมณ์เศร้า ถ้าใช้เมทแอมเฟตามีนมากกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ต่อวัน จะทำให้มีผลเสียต่อสุขภาพ และทำให้เกิดการติดยาบ้าได้มากและเร็วขึ้น

ผู้ที่ใช้ขนาด 100-200 มิลลิกรัม จะเกิดอาการ Acute Psychosis ชนิด Amphetamine Type เหมือนโรคจิตหวาดระแวง โดยมีอาการหลงผิดหวาดระแวง (paranoid delusion) เป็นอาการที่สำคัญของโรค บางรายอาจพบว่ามีอาการที่เรียกว่า “Sing de Magnan” คือ ผู้ป่วยรู้สึกเหมือนมีมดหรือแมลงเล็ก ๆ มาไต่ตาม ผิวหนัง ที่แขนขา หรือตามตัว อาจมีความรู้สึกคัน หรือรู้สึกเหมือนยาได้แทรกซึมอยู่ใต้ผิวหนัง ผู้ป่วยบางรายพยายามใช้เข็มแทงผิวหนังเพื่อจะเอาสิ่งที่คิดว่าอยู่ภายใต้มันออกมา จนเกิดเป็นรอยแผลเป็นไปทั่ว

ผลกระทบของการเสพยาบ้า

จากการศึกษาของ กนกรัตน์ แจ่มวิภูกุล (2545), กรองทอง เสนชัย (2545), ชาลีทองเต็ม (2548) และพัชรี พันธุวนิช (2545) ศึกษาพบว่า ผลกระทบของการเสพยาบ้า มีดังนี้

1. ผลกระทบต่อตัวผู้เสพเอง คือ ร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง ความคิดอ่านช้า เมื่อต้องการเสพยาบ้าและไม่ได้เสพ จะหงุดหงิด โมโหง่าย ขาดสติ นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร เมื่อหมดฤทธิ์ยามักจะอ่อนเพลียมาก ง่วงนอน นอนหลับมาก ถ้าเสพมาก ๆ อาจทำให้มีอาการทางจิต เช่น หูแว่ว เห็นภาพหลอน เป็นต้น

2. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ คือ การสูญเสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ทั้งตัวผู้เสพเองหรือผู้ที่ประสบอุบัติเหตุจากผู้เสพยาบ้า ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล และถ้าผู้เสพเป็นหัวหน้าครอบครัวด้วยแล้วยังส่งผลกระทบต่อรายได้ในครอบครัวด้วยสูญเสียเงินทองในการซื้อขายยาเสพ รัฐบาลต้องสูญเสียเงินในการบำบัดรักษาผู้เสพยาบ้า งบประมาณในการปราบปรามแหล่งผลิตและจำหน่าย

3. ผลกระทบทางสังคม คือ ปัญหาด้านอาชญากรรม ซึ่งในทางกฎหมายมีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ ปัญหาการใช้ยาโดยผิดกฎหมาย ปัญหาการผลิตโดยผิดกฎหมาย ปัญหาการซื้อขายและการขนย้ายโดยผิดกฎหมาย ดังนั้นผู้ใช้ ผู้ผลิต และผู้ค้ายาบ้าเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย และยังก่อให้เกิดอาชญากรรมอื่นด้วย เช่น การลักขโมยเพื่อให้ได้เงินมาซื้อขาย การมีอาการทางจิตทำให้ทำร้ายผู้อื่นหรือบุคคลในครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาทางสังคมอื่น ๆ อีก เช่น ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาโสเภณี

การสูญเสียทรัพยากรบุคคลในการพัฒนาประเทศ ปัญหาครอบครัวทำให้เด็กขาดความอบอุ่น และความมั่นคงของชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า

สาธิติน มิลินทางกูร (2543) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลของผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มารับการบำบัด รักษาอาการติดยาบ้า ในสถานพยาบาลของรัฐ 10 แห่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และปทุมธานี จำนวน 113 ราย โดยใช้การสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม พบว่า ราคายาบ้า รายได้ของผู้เสพ ระยะเวลาที่เสพติด และอายุของผู้เสพมีความสัมพันธ์กับปริมาณการเสพยาบ้าที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยรายได้ของผู้เสพ ระยะเวลาที่เสพติด และอายุของผู้เสพ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการเสพยาบ้าในเชิงลบ

กนกรัตน์ แจ่มวิญญู (2545) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวและกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน พบว่า การเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคบเพื่อน ความขัดแย้งในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการมีส่วนร่วมในครอบครัว การควบคุมของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรี พันธุวนิช (2545) ศึกษาเรื่อง ศึกษาพฤติกรรมการเสพยาบ้าของคนขับรถบรรทุก: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นคนขับรถบรรทุกในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม พบว่า การเสพยาบ้ามีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพการเป็นเจ้าของรถบรรทุกที่ขับ ช่วงเวลาในการขับรถ ระยะทางที่ขับในต่อวัน จำนวนชั่วโมงที่ขับรถในแต่ละวัน ประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุ และทัศนคติต่อยาบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตรที่เป็นภาระ ความเพียงพอของรายได้ จำนวนวันที่พักผ่อนใน 1 สัปดาห์ และระดับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า

นิमित บูรพาสถิตย์ (2546) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาบ้าของนักเรียน: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมาบข่าวิทยาคาร พบว่า ปัจจัยในด้านบุคคลที่ส่งผลให้เสพยาบ้า ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับผลเสียของการเสพยาบ้า อำนาจซื้อ ส่วนปัจจัยสิ่งแวดล้อม

ที่ส่งผลให้เสพยาบ้า ได้แก่ (1) ครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีสภาพครอบครัวที่ไม่อบอุ่น หลายครอบครัวมีปัญหาในการหาเลี้ยงชีพ บางครอบครัวมีอาชีพที่ผิดกฎหมาย บางครอบครัวมีปัญหาหย่าร้าง กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่เลี้ยงแม่เลี้ยงของตน (2) ความสัมพันธ์กับเพื่อน ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาบ้าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเสพยาบ้าครั้งแรก (3) บรรยากาศในชั้นเรียน และความสัมพันธ์กับครู (4) สถานการณ์ยาบ้าในโรงเรียน และ (5) สถานการณ์ยาบ้าจากชุมชนที่อาศัย ทุกปัจจัย ยกเว้น บรรยากาศในชั้นเรียน และความสัมพันธ์กับครู

ผกามาศ สุจิตินวิช (2547) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมกับการเสพยาบ้าของเยาวชน กลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนที่ถูกคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิด้วยคดียาบ้า จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า (1) เพศชายและเพศหญิงมีความสัมพันธ์กับเหตุผลสำคัญที่สุดในการเสพยาบ้า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนเพศชายมากที่สุด เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการเสพยาบ้า คือ เพื่อนชวนให้ลองมากที่สุด และเพื่อให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน ได้ (2) ฐานะทางเศรษฐกิจกับความถี่ในการเสพยาบ้ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความถี่ในการเสพยาบ้าใช้ทุกวันมากที่สุด และมีฐานะทางเศรษฐกิจพอใช้แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บเป็นส่วนใหญ่ (3) อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ กับวิธีการเสพยาบ้า ปริมาณการเสพยาบ้า ความถี่ในการเสพยาบ้า และเหตุผลที่สำคัญในการเสพยาบ้า ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถาวิวรรณ ทัพทวี (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอนาดูน จังหวัดเลย โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,350 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับยาบ้า พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้าของนักเรียน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด สถานภาพสมรสของบิดามารดา ลักษณะที่พักอาศัยของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว ความผูกพันกับโรงเรียน คุณลักษณะของเพื่อนสนิท และสภาพทางเศรษฐกิจ

ของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้าของนักเรียน คือ จำนวนพี่น้อง

ชาติ ทองเต็ม (2548) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการกระทำความผิดคดียาเสพติด ให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังชาย และหญิงที่กระทำความผิดคดียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ จังหวัดเลย จำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้ พบว่า เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ ความสัมพันธ์ ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับศึกษาพฤติกรรมการกระทำความผิดคดียาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 (ยาบ้า) ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ลักษณะ ที่อยู่อาศัย สภาพการทำงาน สถานที่ถูกจับ อิทธิพลของเพื่อน เจตคติและประสบการณ์ การเล่นพนันไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำความผิดคดียาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 (ยาบ้า) ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลลิตา เดชาวูช (2548) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้า ของวัยรุ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียง กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นอายุระหว่าง 15-19 ปี ที่เสพยาบ้า และถูกคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด จำนวน 120 คน และไม่เสพยาบ้า จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย ประมาณ 17 ปี มีการศึกษาสูงสุดอยู่ชั้นมัธยมศึกษาร้อยละ 67 ปัจจุบันมีงานทำร้อยละ 35 ไม่มีงานทำร้อยละ 33 และกำลังศึกษาอยู่ร้อยละ 32 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีฐานะพอมีพอใช้ และมีเงินเหลือเก็บคิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมามีฐานะพอมีพอใช้แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บคิดเป็นร้อยละ 30

อารียา ทรงสิทธิโชค (2549) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความเครียด และพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบางบัวทอง จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล แบบสำรวจบุคลิกภาพ EPI แบบสอบถามเพื่อประเมินความเครียด และแบบสอบถามเพื่อประเมินพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติด พบว่า บุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพลักษณะแสดงออก และหวั่นไหวทางอารมณ์ ความเครียดของ นักเรียนมัศึกษามีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย ระดับ

การศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ได้รับไปโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การใช้สิ่งเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของ บิดาและมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 บุคลิกภาพ และความเครียดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พนมกร นันติ (2550) ศึกษาเรื่อง *ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดประเภทเมท-แอมเฟตามีน (ยาบ้า) ในกลุ่มนักศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย: กรณีศึกษา สถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย* กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า อายุ และเพศ มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาบ้าในกลุ่มนักศึกษา ในลักษณะการเข้าถึงยาเสพติด โดยด้านอายุ พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุ 18 ปี และสูงกว่า 19 ปี มีการเที่ยวสถานบันเทิงยามวิกาล มากกว่า ผู้ไม่เที่ยวอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุไม่เกิน 17 ปี และ 19 ปี มีปริมาณ การเที่ยวและไม่เที่ยวในปริมาณไม่ต่างกันมากนัก ส่วนด้านเพศ พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่เป็น เพศชายเที่ยวสถานบันเทิงยามวิกาล มากกว่าไม่เที่ยว ส่วนกลุ่มนักศึกษหญิงปริมาณ คนที่เที่ยวและไม่เที่ยวสถานบันเทิงยามวิกาลมีปริมาณไม่ต่างกันมากนัก ส่วนปัจจัยระดับ การศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการรู้เห็นหรือใกล้ชิดกับกลุ่มผู้เสพ และด้านลักษณะ การเข้าถึงยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

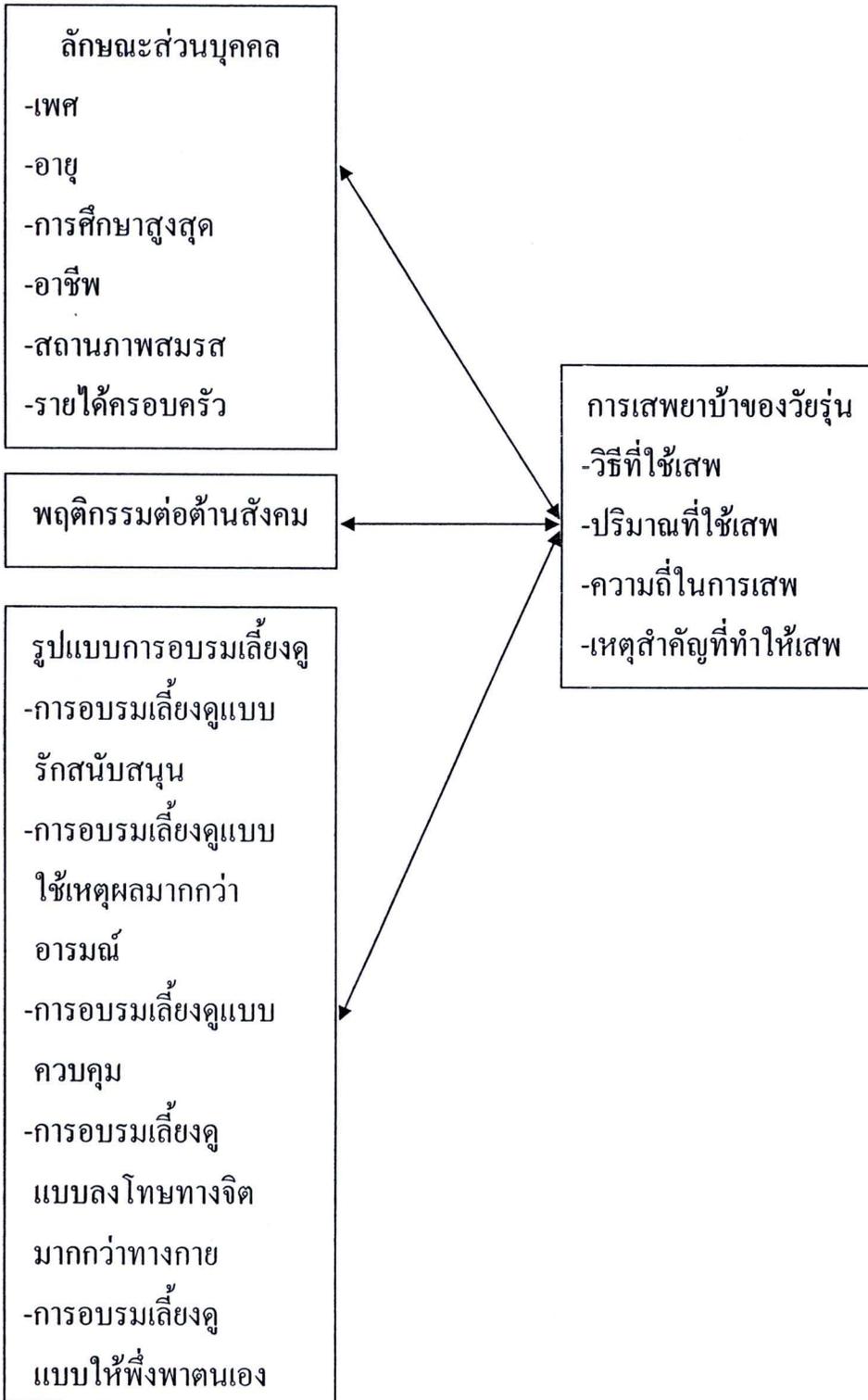
วัชรพงศ์ หากความสุข (2550) ศึกษาเรื่อง *พฤติกรรมการใช้สารเสพติดของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร* กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 355 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม พบว่า อายุของพนักงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) สถานภาพสมรสของ พนักงานของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่และการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ระยะเวลาการทำงานของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ระดับการศึกษาของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่

และการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) รายได้ต่อเดือนของพนักงานมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ระดับความเครียดของพนักงาน พฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่และการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ตำแหน่งงานของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ และการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ลักษณะการทำงาน ของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ และการเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า)

Brook, Kaplan, and Whitehead (1974) ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพจากแบบทดสอบ MMPI ของเด็กวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดประเภทแอมเฟตามีน พบว่า ผู้ใช้สารแอมเฟตามีน มักขาดเรียนบ่อย มีลักษณะชอบต่อต้านสังคม สร้างความเดือดร้อนวุ่นวาย จำนวนร้อยละ 42 ผู้ใช้สารแอมเฟตามีนมาจากครอบครัวแตกแยกเพียงร้อยละ 21 นอกจากนี้ พอใช้สารแอมเฟตามีน จำนวนร้อยละ 48 มีประวัติอาชญากรรม จำนวนร้อยละ 83 เคยได้รับการรักษาทางจิตเวช จำนวนร้อยละ 53 เคยพยายามฆ่าตัวตาย และจากคะแนน MMPI พบว่า ผู้ใช้สารแอมเฟตามีนมีความผิดปกติทางจิตแบบ Schizophrenia Scale (SC) มีจำนวนร้อยละ 62 Psychopathic deviate Scale (Pd) มีจำนวนร้อยละ 18 และใน Hypomania Scale (Ma) มีจำนวนร้อยละ 12 จึงสรุปได้ว่า ผู้ใช้สารแอมเฟตามีนมีบุคลิกภาพแตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้ใช้ ผู้ใช้สารแอมเฟตามีนมีความกดดันทางจิตใจมากกว่า และใช้ยานี้เพื่อขจัดปัญหา แต่กลับทำให้เกิดพยาธิสภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า พบว่า มีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า เช่น พฤติกรรมต่อต้านสังคม ความสัมพันธ์ของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมต่อต้านสังคม และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูว่ามีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้าของวัยรุ่นหรือไม่ อย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย